

הולכים בעקבות מינים בסכנת הכחדה

שכבת גיל

חטיבת ביניים - כיתה ח'

תקציר הפעילות

בפעילות זו יכירו הלומדים והלומדות רמות שימור שונות של יצורים חיים בטבע. בחלק הראשון הלומדים יבחרו מין נבחר, שעליו יכינו תעודת זהות. בחלק השני יעבדו בצוותים. כל צוות ייצור כרטיס מידע במפה שיתופית של גוגל מפות (google maps) לפי המין הנבחר.

משך הפעילות

כשני שיעורים

מטרות הפעילות

- להכיר את רמות השימור השונות של המינים בטבע.
- לפתח מודעות למינים המצויים בסכנת הכחדה.
- לטפח אוריינות דיגיטלית.

מושגים מתוכנית הלימודים

מגוון המינים, בעלי חיים, צמחים, מינים בסכנת הכחדה, השפעת האדם על הסביבה

מיומנויות

הבניית ידע, טיפול במידע, פחנטציה, פתרון בעיות וקבלת החלטות, שיתוף פעולה, שימוש בייצוגים שונים

אופי הלמידה

צוותים

סוג הפעילות

פעילות להקניית הנושא, פעילות לפתיחת הנושא

קישורים לסרטונים

כל אחד מהסרטונים הבאים:

- ["סחר בתוכים בקונגו"](#)
- ["שועלים זעירים"](#)
- ["הלבנת אלמוגים"](#)
- ["הבהרת עננים לטובת שמירה על האלמוגים"](#)
- ["מבט על אלמוגים"](#)

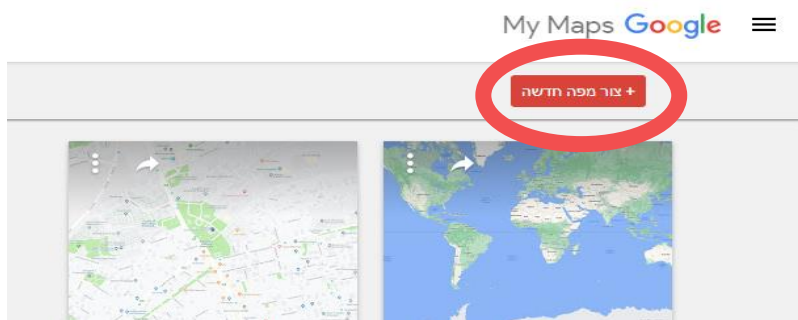
הסרטונים מוצגים בדיבור ובתרגום השפה האנגלית. מומלץ לצפות בהם מראש ולתווך ללומדים את הקטעים הרלוונטיים. הסרטונים מציגים את מעורבות האדם בהעמדה של מינים שונים במצב פגיע מבחינת שימורם בטבע, ובחלק מהסרטונים מוצגים גם פתרונות לבעיות אלו.

הכנות לקראת הפעילות

- להכין מחשב מרכזי להקרנת הפעילות, חיבור לאינטרנט, רמקולים וברקו.
- לחלק את הכיתה לצוותי עבודה.
- להכין מראש מפה שיתופית או לבקש מאחד הלומדים להכין עבור הכיתה.

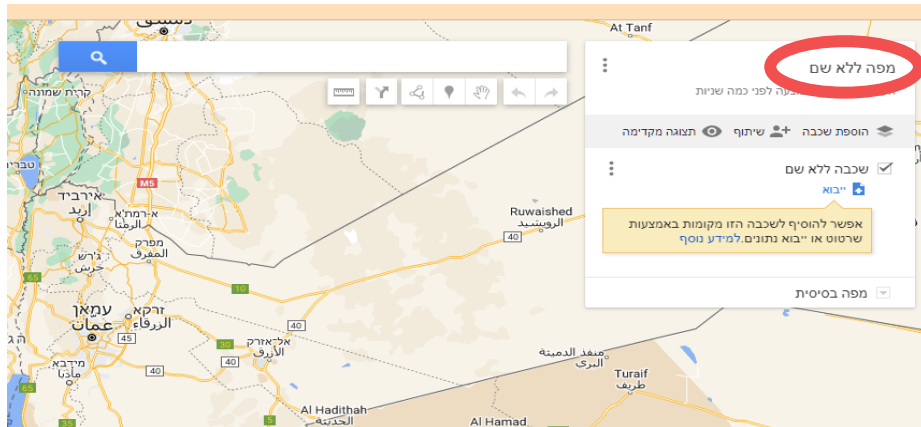
כיצד מכינים מפה שיתופית עם שכבת מידע בגוגל מפות?
את המפה השיתופית תוכלו להכין מראש או לבקש מאחד הלומדים להכין עבור הכיתה.

1. היכנסו לחשבון הגוגל שלכם או צרו חשבון חדש.
 2. לחצו על הקישור: ["My Maps Google"](#).
- לחצו על צור מפה חדשה.

תיאור תמונה: קטע תמונה מגוגל מפות שמראה היכן ללחוץ כדי ליצור מפה חדשה.

3. לחצו על הכותרת הזמנית: "מפה ללא שם", ושנו את השם לנושא המפה. לדוגמה: "מינים בסכנת הכחדה".

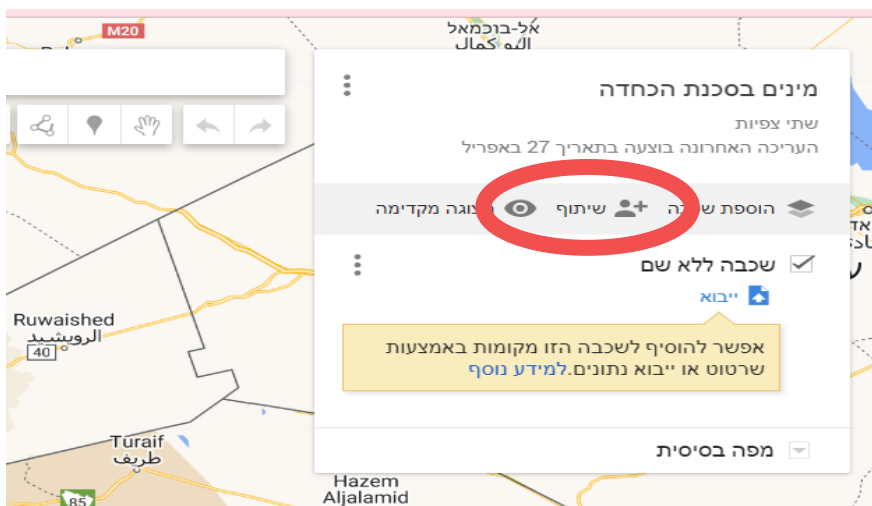
הוסיפו
תיאור קצר.

לדוגמה: במפה זו

תמצאו מינים של בעלי חיים או
צמחים ברמות שימור שונות בטבע,
חלקם בסכנת הכחדה, במקומות
שונים בעולם.

תיאור תמונה: קטע תמונה מגוגל מפות שמראה היכן להוסיף שם למפה החדשה.

4. שתפו עם הלומדים את המפה. אפשר להעתיק את הקישור לאתר או לקלאסרום (Classroom) הכיתתי.

תיאור תמונה: קטע תמונה מגוגל מפות שמראה היכן ליצור שיתוף של המפה.

מה עושים?

נהוג לציין את מצב השימור בטבע של מינים שונים לפי כמה רמות, החל ב"ללא חשש" ועד "נכחד". בקישור זה מופיעים הנתונים המדווחים בחברה להגנת הטבע בישראל: ["מה זה בכלל סכנת הכחדה?"](#) לפי נתונים אלה, אפשר להתייחס לשלוש דרגות עיקריות של רמות שימור שונות בטבע:

- **פגיע** – מין שאוכלוסייתו הצטמצמה ב-30% בתוך עשור.
- **בסכנת הכחדה** – מין שאוכלוסייתו הצטמצמה ב-50% בתוך עשור, ועלול להיכחד בעוד שני עשורים.
- **בסכנת הכחדה חמורה** – מין שאוכלוסייתו הצטמצמה ב-80% בתוך עשור, ועלול להיכחד בעוד עשור.

כאשר אין מוצאים מין מסוים בטבע נציין כי הוא "נכחד".

חלק א': הכנת תעודת זהות

1. התחלקו לצוותים על פי הנחיית המורה. [מומלץ ארבעה לומדים ולומדות בצוות.](#)
2. חפשו מידע על שניים - שלושה מינים של בעלי חיים או צמחים, שנמצאים בטבע ברמות שימור שונות ובמקומות שונים בעולם.

אפשר להיעזר באתרים הבאים:

- ["אתר רשות הטבע והגנים – חיות בסכנת הכחדה"](#)
- ["אתר מסע אחר – בעלי חיים בסכנת הכחדה"](#)
- ["פורטל הערכות הסיכון לטבע בישראל של רשות הטבע והגנים"](#)
- ["צמחים בסכנת הכחדה"](#)
- ["עופות בסכנת הכחדה"](#)
- ["ויקיפדיה - מינים בסכנת הכחדה"](#)
- ["אתר הרשימה האדומה"](#)

האתר באנגלית, אך אפשר להעתיק את השם המדעי של בעל החיים לוויקיפדיה או במנוע החיפוש, ולרוב מקבלים תוצאות גם בעברית. כל מצב מסומן בזוג אותיות לועזיות, למשל: מצב פגיע – VU, בסכנת הכחדה – EN, בסכנת הכחדה חמורה – CR, נכחד – EX.

כתבות אתר דוידסון על מינים שונים במצב פגיע ובסכנת הכחדה בטבע, ופתרונות למצבים אלו:

- ["לא על הפנדה לבדה"](#)
- ["הניצחון \(לעת עתה\) של צבי הים"](#)
- ["הקואלות, השקיפות והפייק ניח"](#)
- ["רק בישראל – טבע שיש כאן בלבד"](#)
- ["שובו של הלווייתן המצוי לאנטארקטיקה"](#)
- ["ניצלו מהכחדה ברגע האחרון"](#)
- ["חיי הדודו"](#)
- ["המגן הירוק של העולם עולה באש"](#)
- ["החלזונות מראים – ההכחדה השישית כבר כאן"](#)
- ["מחשבים להצלת שוניות האלמוגים"](#)
- ["לראשונה – ניסוי בהבהרת עננים"](#)

3. בחרו מין אחד של צמח או בעל חיים שמעניין אתכם במיוחד, ושמצאתם עליו מידע רב במקורות המידע. הכינו תעודת זהות קצרה על אותו מין נבחר. ייתכן כי לא כל המידע יהיה זמין במקור מידע אחד. אם אי אפשר למצוא פריט מידע מסוים, תוכלו להשמיט אותו מתעודת הזהות. מומלץ שכל קבוצה תבחר במינים אחרים מהקבוצות האחרות, כדי שלא יהיו כפילויות בין הקבוצות.

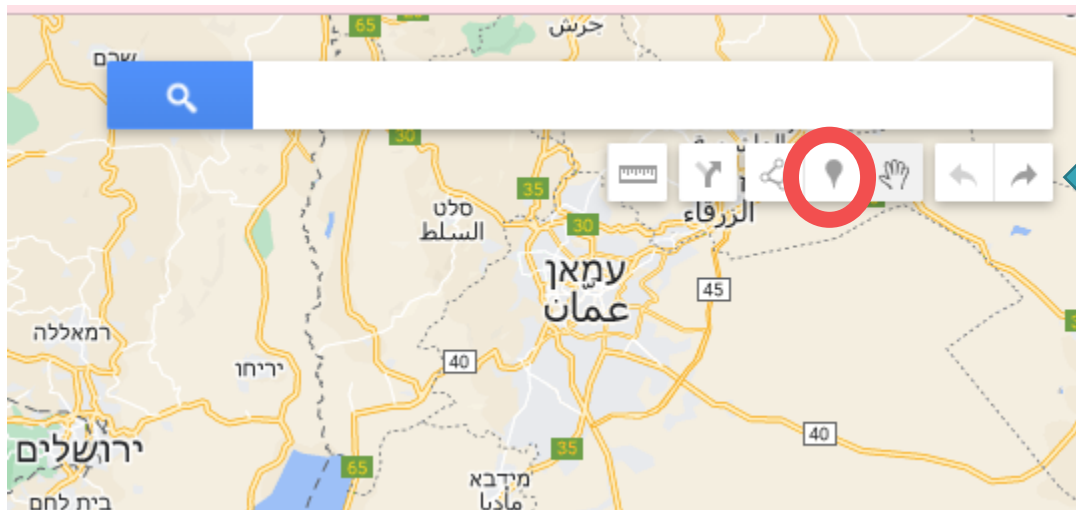
מידע לדוגמה שאפשר לכלול בתעודת הזהות: שם בעל החיים או הצמח, משפחה, מחלקה, אזור מחיה, מצב שימור בטבע (פגיע להכחדה, בסכנת הכחדה וכן הלאה); אם נכחד, מהן הסיבות להכחדה; לבעלי חיים – מהו סוג ההזנה (צמחוני, טורף, אוכל כול), התאמות במבנה גוף ובהתנהגות, מידע מעניין נוסף על בעל החיים או הצמח, פתרונות לשימור המינים (קיימים ומשלכם) ועוד.

חלק ב': הכנת מפה שיתופית של מינים ברמות שימור שונות

בחלק זה תכינו כרטיסיות מידע לפי תעודות הזהות של המין שבו בחרתם להתמקד. את כרטיסיות המידע תוסיפו באזור המחיה של המין הנבחר על גבי המפה השיתופית של **גוגל מפות**. אפשר לבחור מספר מקומות על המפה לפי תפוצת המין.

1. קבלו הנחיות מהמורה כיצד להיכנס לגוגל מפות.

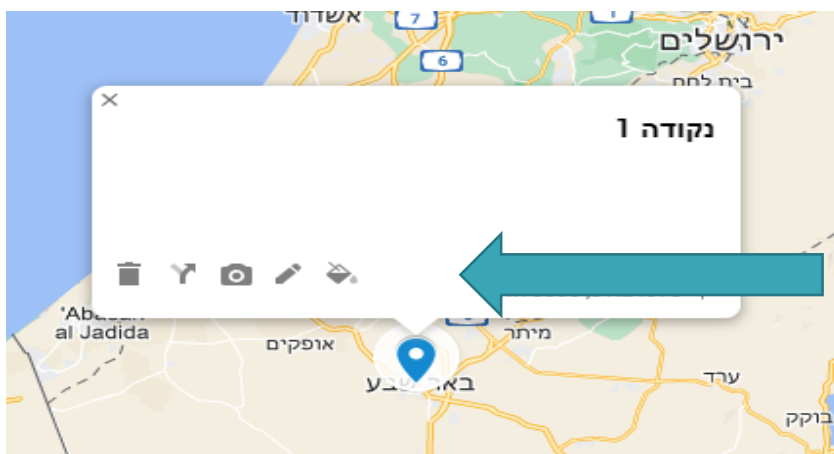
2. חפשו את המיקום שבו תרצו שכרטיס המידע שלכם יופיע על פני המפה. לחצו על תמונת **הסמן**, ולאחר מכן לחצו על מקום במפה שבו תרצו שהסמן יופיע. אפשר לסייר במפה בעזרת לחיצה על תמונת **היד** ולשתף את המפה על ידי לחיצה על תמונת **השיתוף**.

תיאור תמונה: קטע תמונה מגוגל מפות שמראה היכן להוסיף סמן חדש.

3. להוספת פריט מידע לחצו על הסמן, וכתבו את שם בעל החיים או הצמח. הוסיפו מידע עליו על פי תעודת הזהות שהכנתם. זכרו לציין את מצב השימור שלו בטבע!

4. הוסיפו תמונה של בעל החיים או הצמח על ידי לחיצה על המצלמה. בתפריט זה אפשר גם לערוך את תוכן פריט המידע על ידי לחיצה על **העיפרון**, לשנות את צבע הסמן וסגנונו על ידי לחיצה על **דלי הצבע**, ולמחוק את הסמן על ידי לחיצה על **פח האשפה**.

תיאור תמונה: קטע תמונה מגוגל מפות שמראה היכן להוסיף תמונות ולערוך את פריט המידע.

אפשר למפות את המינים שבחרתם גם באמצעות הכלי של גוגל ארץ: "[Google Earth](#)". את הכנסת שכבות מידע אפשר לעשות לפי סדר הפעולות בסעיפים בגוגל מפות: לחצו על תמונת **הסמן**, ולאחר מכן לחצו על מקום במפה שבו תרצו שהסמן יופיע. הכניסו את המידע על בעל החיים או הצמח שבחרתם.

תיאור תמונה: פריט מידע מאתר גוגל Earth שמראה איך לבחור סמן להכנסת שכבות מידע.

כל הזכויות שמורות למכון דוידסון לחינוך מדעי ליד מכון ויצמן למדע (ע.ר). בכפוף לתנאי השימוש, מותר השימוש בתכנים הלימודיים שבאתר (מערכי שיעור, מצגות, פעילויות וכו'), זאת לצרכי הוראה ולימוד עצמי שלא לתכלית מסחרית, בכפוף לכל דין ובכפוף למתן קרדיט, ובלבד שאם נעשה שינוי בתכנים, יצוין מפורשות שהשינוי אינו במקור. למעט האמור אין להשתמש באתר לרבות בתכנים שבו לכל מטרה אחרת ולרבות לתכלית מסחרית ללא אישור מכון דוידסון מראש ובכתב.